

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝZDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>	Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradí-utca 14.</i>
Na celý rok 2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	<i>Sam sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka 1 „ — „		
Na štvrt roka — 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.		

Michal Zsilinszky.

Štátny sekretár.

Michal Zsilinszky, štátny sekretár v ministerstve výučeby a osvety, začal verejne účinkovať na sarvašskom evanjelickom gymnásiume.

Koľko pilnosti, koľko schopnosti, koľko umu vyžaduje sa k tomu, aby sa niekto z nepatrného gymnásiálneho profesora vyšvihol na vysoký stupeň štátneho sekretára!

Dneskajší štátny sekretár v ministerstve kultu narodil sa roku 1838-ho v Békešskej Čabe. Rodičia jeho boli dobre majúci sa gazdovia; otec jeho bol viac rokov aj rychtárom na Čabe.

Už čo útlý mladík vynikal zriedkavou pilnosťou a túžbou po vedách. Študoval v Uhorsku, v Nemecku v Berlíne a v Halle. Aby známosti svoje rozšíril chodil aj po Švajciarsku, Francúzsku a Taliansku. Vrátiac sa z cudzozemska, čo 23-ročný mladík bol zvolený za profesora na gymnásiume v Sarvaši.

Popri professorstve bol činným aj v spoločenskom živote, zvlášte na cirkevnom poli vyniknul. Mnoho učebných kníh vydal, zoberal sa aj s dejepisom a viac cudzozemských diel preložil do maďarčiny.

Roku 1874-ho vzdal sa professorstva; týmto sa ale neutiahol na odpočinok, lež tým účinlivejšie pracoval čo spisovateľ, taktiež účinkoval aj na cirkevnom poli. Za nadobudnuté zásluhy všestranným účinkovaním bol r. 1876-ho zvolený za ablegáta a bol až do roku 1889-ho

členom parlamentu. Čo vyslanec živý podiel bral zvlášte pri pojednávaní otázok, týkajúcich sa výučeby a národného hospodárstva.

Roku 1889-ho bol vymenovaný za fžišpána do čongrádskej a neskoršie, r. 1892-ho do zvolenskej stolice.

Čo fžišpán bol miláčkom ľudu. Ačkoľvek je fžišpán prvým úradníkom stolice, Zsilinszky napriek tomu neštítal sa nikdy bezprostredne do potyku prijsť s ľudom a vypočul jeho sťažnosti a kde treba bolo odpomoci, tam zakročil rázne. Bol nestranný; nadužívania jednotlivých úradníkov prisne trestal a týmto zaviedol v stoliciah príkladnú administráciu.

Ačkoľvek Zsilinszky aj čo hl. župan v každom ohľade zodpovedal povolaniu svojmu, predsa iba vtedy prišiel znovu k svojmu opravdovému povolaniu, keď ho Jeho veličenstvo na začiatku min. roku vymenovalo za štátneho sekretára do ministerstva kultu.

Za jeho vedecké zásluhy vyvolila ho uhorská vedecká akadémia r. 1878 ho za dopisujúceho člena, taktiež je

členom aj historickej spoločnosti. — Byvšie vymenovaný za štátneho sekretára, zvolenský okres vyvolil ho za svojho ablegáta. Teraz pri nastávajúcich voľbách zvolenský okres znovu požiadal Zsilinszkého, aby prijal kandidáciu okresu. Zsilinszky prijal nabídku.

Zvolenský okres môže byť hrdý, že tak záslužného muža môže zvoliť za svojho zástupcu.

Manifest ľudovej strany.

Ľudová strana vypustila už príhlas — manifest — k voličom. Bohužiaľ, manifest tento je práve tak čierny, jako je čierna celá ľudová strana. Manifest tento počíta do prosta na nevzdelanosť a zaostalosť veľkých massí obecnstva, a týmto prezradzuje, že ho robili kňazia, ktorých remeslom bolo vždy ľud udržiavať v istom stupni nevzdelanosti, nevedomosti, aby ho tak tým lepšie mohli využítkovať k svojim sobeckým cieľom.

A manifest tento je v tomto ohľade majstrovským dielom. Vážneho politického obsahu v ňom niet. Tým viac je ale v ňom hany a potupovania. Mohli by sme povedať, že celý príhlas pozostáva len zo šprihanín na liberalismus, na vládu, na snem. Dľa tohoto manifestu štátny poriadok u nás nenie iné, jako žandári, ozbrojená moc, podplácanie a otročenie. Práca je: pot tváre ľudu, čo seksekvuje štát. Vzdelávanie a napredovanie je, daň a štátne dlhy.

Príhlas strhol do blata každú auktoritu. A keď ľudová strana tak všetko zničila, dozaista sme čakali, že aj povie, rozpradie spôsob, jako chce všetko znovu na inom základe vybudovať. Na toto už nemala času; snád' prorocky predvída, že sa v tom položení ani nikdy nebude nachádzať, žeby riadila osudy vlasti našej, a tak za celkom zbytočné považuje udat' prostriedky, ktorými chce krajinu oblažiť. Toto predvídanie, toto uznanie ľudovej strany, že nikdy neprijde k moci, nikdy neprijde ku kreslu vlády, je najuspokojujúcejším bodom celého príhlasu.

A keď manifest tak všetko zoškľivil a zohavil, čo existuje; keď ľudu natrúbil, že platí ohavne vysoké dane; keď mu nacigánil, že liberálna vláda je tomu na príčine, že ceny obilia klesly; vyzýva obecnstvo, aby si bránilo vieru, ktorú mu chce liberálna vláda odobrať. Vysoký stupeň prefikčnosti javí sa v tomto príhlose. Kňazia dobre vedia, že veľké massy ľudu nedajú sa ničím tak chytro do pohybu priviesť, jako práve náboženstvom. Nielen obecný ľud, ale aj vzdelané triedy držia si náboženstvo svoje za niečo takého, na čo kradmou rukou neslobodno nikomu siahnuť. A manifest ľudovej strany práve túto krásnu cnosť veskerého ľudstva usiluje sa využítkovať v svoj prospech.

Keď príhlas už všetko zlé, čo je len v stave ľudský rozum vymyslel, privlastnil liberálnej vláde, ešte ju len aj z toho obviňuje, že katolíkom odoberá ich náboženstvo. A tote chce byť ten posledný a hlavný tromf, ktorým chce ľudová strana pri voľbách zvíťaziť.

Tromf tento sa ale proti nej obráti. Vzdelané triedy nahliadly už dávno, že cirkevno-politické zákony neohrožujú katolícke náboženstvo a nahliada to už pomaly aj na čas zavedené, menej vzdelané obecnstvo. Mnohokrát sme už dokázali, že cirkevno-politické zákony neurážajú katolícku cirkev. Naším podobné cirkevno-politické zákony sú už dávno v platnosti po celom vzdelanom svete, a tam nikto nehovorí o urážaní katolíckej cirkve. A že ani u nás tieto zákony neurážajú katolícku cirkev, toho najlepšou zárukou je náš milostivý kráľ, ktorý laskave dovolil ráčil, aby cirkevno-politické návrhy boli snemu predstreté, a keď ich snem prijal, kráľ tiež aj laskave sankcionoval. Ten panovník, ktorý tak mnoho trpkého zažil počas panovania svojho, ktorý jedinú útechu nachádza v náboženstve, nebol by nikdy svolil, aby byly zadané také návrhy, ktoré sú katolíckemu náboženstvu na škodu.

litické zákony neohrožujú katolícke náboženstvo a nahliada to už pomaly aj na čas zavedené, menej vzdelané obecnstvo. Mnohokrát sme už dokázali, že cirkevno-politické zákony neurážajú katolícku cirkev. Naším podobné cirkevno-politické zákony sú už dávno v platnosti po celom vzdelanom svete, a tam nikto nehovorí o urážaní katolíckej cirkve. A že ani u nás tieto zákony neurážajú katolícku cirkev, toho najlepšou zárukou je náš milostivý kráľ, ktorý laskave dovolil ráčil, aby cirkevno-politické návrhy boli snemu predstreté, a keď ich snem prijal, kráľ tiež aj laskave sankcionoval. Ten panovník, ktorý tak mnoho trpkého zažil počas panovania svojho, ktorý jedinú útechu nachádza v náboženstve, nebol by nikdy svolil, aby byly zadané také návrhy, ktoré sú katolíckemu náboženstvu na škodu.

Prefikčnost' príhlasu ľudovej strany javí sa ale aj v tom, čo je tam povedané o národnosťach a o kvóte.

Národnosti chce si tým získať, že im sľubuje, že nároky ich, nakoľko sa tiež dajú srovnávať s jednotou a národným charakterom uhorského štátu, za uznanlivé bude považovať. Nuž čo povedala s týmto ľudová strana? Nič. Liberálna vláda nároky národností tiež rešpektuje, nakoľko tiež nečiahajú na rozkúskovanie krajiny a nakoľko neohrožujú celistvosť a jednotný charakter krajiny. Vláda nikomu nehatí užívať slobodne jeho materinský jazyk, nikoho nehatí v tom, aby sa vzdelával v svojej materinskej reči; národnosťam a konfessiam ponecháva ich školy. To už ale nikto nemôže od štátu žiadať, aby dovolil, žeby národnostní agitátori smeli krajinu Rusku alebo Rumunsku zapredávať.

Najväčšie huncútstvo ale nachádza sa predsa len v odseku, ktorý znie o kvóte. Odsek tento hovorí, aby otázka kvóty bola spravodlivo a uznanlivo riešená. Čo znamená toto inými slovami?

Toľko, že jak sa dokáže, že dľa gazdovských, hospodárskych a majetkových pomerov Uhorsko má viac platí na spoločné výdavky, t. j. že uhorská kvóta má byť povýšená, že ľudová strana odhlasuje zvýšenie kvóty. Tento bod manifestumu napísal gróf Ferdinand Zichy, ktorý Viedni všetko povolí, natoľko, že keby jedine od neho záviselo, on by povolil aj 40 percentov.

Manifest ľudovej strany tedy hovorí, že v páde potreby ľudová strana odhlasuje zvýšenie kvóty. A čo «Kresťan»? Nadáva a brízga liberálnej strane, že len preto nariadila nové voľby, aby dostala do snemu takých ľudí, ktorí odhlasujú väčšiu kvótu. Nuž či už treba väčšieho huncútstva, než jaké ľudová strana s otázkou kvóty prevádza?

V manifestume sa osvedčí, ponúka sa kráľovi, že vďačne odhlasuje vyššiu kvótu a v svojich časopisoch brízga na vládu, že vraj ona chce vyššiu kvótu.

Milí rodáci! z týchto pár riadkov vidíte, že celá ľudová strana je *samá faľeš, samá lož, samé pokrytstvo*. Chcú vás zaviesť a využívať. Vзмуžte sa a nedajte sa slepiť, nedajte sa takými netrebnými cigáňstvami zvádzať. Pridržajte sa, jako dosiaľ, tak aj naďalej liberálnej strany, ktorá vo všetkom hľadá len vaše dobré a vašu slobodu.

Nech žije liberálna strana!

Slovo k rodákam.

Naša drahá vlasť uhorská v svojej tisícročnej minulosti mnohé ťažké pohromy prestála, veľké nebezpečenstvá premočila, trápne chvíle pretrpela: ale napriek všetkému tomu musíme uznať, že tak závažné, tak významné časy nemala, natoľko kritické pomery v nej nikdy neboli, jako teraz. — Boly rozbroje, nesváry v krajine; pridaly sa smutné príklady i takého prenasledovania, v ktorom rodni synovia vlasti, tedy bratia bratov prenasledovali; no bárs aj žalostné, kliatby hodné boly okamihy tieto, predsa ani zďaleka neboli tak povážlivé, záhubné a nebezpečné, ako sú zarmucujúce zjavy nášho dnešného verejného života.

Hriešna nesvedomitosť, besná náruživosť ešte nikdy toľko a také hriechy nepáchala, jako teraz. Synovia vlasti, bárs často zaslepení a zavedení, v žiadnej dobe tak ďaleko sa nezabudli, tak hlboko neklesli, žeby tak hŕfne a v tak širokých rozmeroch na záhubu vlasti boli účinkovali, ako sa to bohužiaľ na našu škodu, hanbu i posmech v týchto posledných rokoch devätnásteho storočia deje.

Uhorsko bolo vždy, a byť musí i naďalej, prepevným hradom slobody. Uhorsko bolo a má byť predvojom vzdelanosti západnej osvety. Občania uhorskí boli a budú nábožní v pravom smysle slova. Na základe tohto, ako sme boli hrdí na krásnu minulosť, tak oprávnenými byť sme sa cítili dúfať, veriť i očakávať skvelú budúcnosť. A hľa! čo vidíme? Vidíme s oprávneným zármutkom i studom, že našla sa hŕstka streštencov bez rozvahy a svedomia, ktorá si *otročenie duchov a zpiatočnosť* za cieľ vystavila a spojac sa s peklom, od dvoch rokov nivočí polia našej slobody, otročí mysle i city, divočí náruživosti a vraždí, otravuje charaktery spolu-bratov našich.

Lebo čím iným možno pomenovať zkazovnosť pokračovanie ľudovej strany? Odhliadnuc od nevlasteneckých zámerov, pozorujme len spôsob tohože účinkovania. Predovšetkým zbadáme

a najdeme to, že nie s národnosťami sa spojila, ale s výstrednými stupami národností. Ľudová strana nenašla priazeň u Slovákov, chvalabohu, ani jej nenajde, a preto vyhľadala a spojila sa s tými, ktorí bezzákladne, neoprávnene v mene všetkých Slovákov sa nerozumne, často protivlastenecky rozhadzujú na úkor čistého rázu nášho a na úkor lásky k vlasti uhorských Slovákov. My Slováci sme, chceme byť a budeme členovia uhorského národa rovnoprávni a rovnoplatní s každým občanom Uhorska. Kto nad to žiada, nenie z nás. Vedeli to kriklúni a daromní pískáči, že rod slovenský, vlastenecky smýšľajúci nejde s nimi, tým menej za nimi, preto chvalitebne mlčali. Teraz ale najdúc pomoc a úradie v ľudovej strane, pozdvihli svoje škaredé hlasy v obciach i v publičných orgánoch mrzkej strany na posmech našej reči slovenskej v hnusnom spôsobe Ondreja Rojko, vyslúženého farára a akéhosi Štefana Beniač. Slováci takéto tvory za seberovných údov svojho statočného rodu uznať nesmú.

Uhorsko naše bolo slobodomyslné, a ako útočiste slobody s Božou pomocou udržalo sa, napriek nesčíslným pohromám, podnes. A čo vidíme dnes? Vidíme, že ľudová strana túto našu slobodu nohami šliape, že nás otročil mieni, a nás za sprostú luzu považuje.

Lebo čo inšie znamená jej pokračovanie, keď pri voľbách *nedovolí* na iného hlasovať, ako na ľudáka. Keď menom cirkve a menom Spasiteľa hrozbami pekla a večného zatracenia straší všetkých, ktorí by na im neznámeho, neistej ceny a natisknutého ľudáka nehlasovali? Nuž nás ľud nesmie mať vlastného presvedčenia? Sme my natoľko hlúpi, že nevieme posúdiť, či ten, alebo onen kandidát je hoden nás zastupovať? Tedy len kňazia a kapláni majú rozum a rozvalu? A my *slepo musíme* ich vôľu a mienku prijať i nasledovať? Je to tá naša chýrna sloboda? Rozum i svedomie nám upierajú, otročil nás chcú — a to je vraj ľudová strana!?

Uhorskí občania boli a sú nábožní. A čo vidíme? Že nám aj naše náboženstvá tupia. Katolík, evanjelik, staroverec i žid, len tak je nábožným, jestli s ľudovou stranou drží, ak ale má svoje vlastné presvedčenie, a táraninami týchto mámitel'ov nedá sa ošialiť, nuž nie je kresťanom, ani židom: ale len «židovsko-zednárs-kým liberálnym tatárom, zgerbou satanášovou.» Nuž je to náboženstvo, ktoré sa ním len vtedy stane, keď nasleduje jednu politickú stranu? Takto urazí náboženstvá, takúto hlúposť môže spáchať len ľudová strana.

Uvažujte toto, rodáci moji, a rozum vás i i svedomie vaše ukázu vám, kam sa máte pripojiť.

Pravdomil.

Pred vol'bami.

Snem je rozpustený a ablegáti sa rozišli z hlavného mesta po svojich okresoch. Kortešačky sa započaly na všetkých stranách vlasti našej a o dôveru voličov uchádzajú sa i bývalí ablegáti i noví, dosiaľ na politickom poli neznámi ľudia. I títo, i tamtí vychvaľujú zásady strán, ku ktorým v páde ich vyvolenia za ablegátov chcú sa priznávať a z tej lebo inej politickej strany by bránili na budúcom sneme záujmy svojich volebných okresov a podľa programu tej lebo onej politickej strany chceli by slúžiť všeobecnému dobru.

Veru sú teraz voličia vážení a ich priateľstvo vyhľadávajú teraz takí ľudia, ktorí cítia v sebe súcosť za ablegáta, či ale zároveň súcosť aj za zástupcu ľudu, to je už iná otázka. Voličia obzvlášť teraz budú vyhľadávaní a kapacitovaní i s jednej, i s druhej strany. Prídu držať do obcí tie takzvané programné reči kandidáti na ablegátstvo rozličného politického smýšľania. Príde kandidát, ktorý s programom neodvislej strany Ugronovej alebo Kossuthovej sa bude odporúčať, aby ho zvolili voličia za ablegáta, s týmto úmyslom príde sa odporúčať iný, aby bol zvolený s programom Apponyiho tak zvanej «národnej strany», príde tretí odporúčať sa s programom «ľudovej» strany a príde i štvrtý s programom slobodomyselnej, liberálnej strany. Nuž veru voličia majú programov a kandidátov na výber a veru nejednomu voličovi príde na um otázka: Bože môj, kohože už máme teraz zvoliť za nášho zástupcu na dietu, keď všetci takými vyberanými slovami našu dôveru chcú si získať.

Aby voličia pri rečovankách vedeli aj hneď posúdiť program toho alebo onoho kandidáta, v krátkosti rozpovieme program všetkých politických strán.

Neodvislá strana chce sa domôcť pri nastávajúcich vol'bách snemovej väčšiny pre to, aby mohla previesť svoj program, to jest: odtrhnúť Uhorsko od Rakúska, sotref spoločné vojsko, spoločné finančníctvo, spoločné ministerstvo zahraničnej politiky a zrušiť spoločné colné územie. Neodvislá strana tento svoj program odôvodňuje tým, že je Uhorsko vraj poddané Rakúsku a že platí veľký príspevok na spoločné výdavky.

Nuž ale, keby sa im tak podarilo shromaždiť väčšinu snemovú a previesť svoj program, či by potom Uhorsko nemuselo platiť ešte viac ako teraz, keď by samo muselo udržovať tie isté inštitúcie, ktoré teraz udržuje spolu s Rakúskom? Pravdaže by potom Uhorsko muselo viac platiť na udržovanie týchto inštitúcií a tak víťazstvo tej strany znamenalo by väčšie obťaženie našej vlasti.

Apponyiho tak zvaná «národná» strana hlása «národné túžby národa» ale mimo vojenskej akademie v Uhorsku tie ostatné túžby tak krúti a vždy v inakšej farbe ich predstavuje vodca strany, gróf Apponyi, že nielen pozorovateľ, ale snáď už ani sám vodca nevie, čo vlastne chce, lebo od päťadvadsať rokov je ablegátom a hlása tie aspirácie, túžby a jeho strana vyšla z volieb vždy ztenčená. Apponyi bol žiadal reformu administrácie a keď návrh zákona o reforme administrácie prišiel pred snem, bol proti nemu, tiež bol žiadal aj cirkevno-politické zákony a keď prišli tiež pod pojednávanie, bol proti nim. On totiž chce byť ministerským predsedom a preto vždy je proti návrhom vlády, mysliac, že sa mu raz predsa len podarí priviesť vládu ku pádu. A pokiaľ sa mu to nepodarilo cez celé štvrtstolie, sotva sa mu to podarí teraz, lebo čo dobrého má Apponyi vo svojom programme, to má i vláda a tak strana Apponyiho nemá fundamentu.

Teraz prejdeme ku programu *ľudovej strany*, ktorej vodcovia vyhodili svoje siete obzvlášť na Slovákov, mysliac si že u týchto najľahšie najdu prívržencov. Ľudová strana povstala, keď prišli pod pojednávanie cirkevno-politické zákony, ktorými vláda zaviedla poriadok medzi náboženstvami. Zavedením týchto zákonov utratili kňazi svoj vplyv a moc, tak že teraz nemôžu samovoľne, dľa svojej chuti zachodiť s cirkevníkmi pri krstoch, sobášoch a pohrabochoch. Ľudovú stranu založili teda kňazi, hlavne katolícki a mnohí s kancľov hlásali, že teraz bude vláda odoberať vieru, že bude zavedená obriezka i do kresťanských cirkiev a pánboh vie, jakými nesmyslami popúdili ľud proti vláde. Kňazia začali búriť ľud proti vláde a zákonom len vtedy, keď vláda do života uviedla cirkevno-politické zákony, keď totiž prekazila zachádzanie s cirkevníkmi dľa ľubovôle kňazov, založili stranu, dali jej meno «ľudová» a do programu na prvé miesto vzali revisiu opravu, tých cirkevno-politických zákonov o civilnom manželstve, o matrikách a o náboženstve detí. Nuž tu hneď najsamprv postavili kňazia do programu ľudovej strany svoj záujem a len v nasledujúcich bodoch nasľubovali voličom mnoho pekného, aby ich k sebe privábili. Tie sľuby ľudovej strany sú i tak známe a mnohí si myslia, že v páde víťazstva ľudovej strany naša zem bude Kananejskou a že bude oplývať mliekom a mädom. Kto chce, nech to uverí, my neveríme, lebo známe to porekadlo, že sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú.

Prehovorme teraz o strane liberálnej, slobodomyselnej, ktorá dosavád' vždy vyšla z volieb jako najsilnejšia strana a veríme, že i na budúce vyjde čo taká. Jej silu treba pripísať jej *skromnému programu*; nárokom hovoríme skromnému,

lebo liberálna strana pridrža sa tej zásady, **že sľúbiť je ťažko, a zadržať ľahko**. Ona si najprv premyslí, či jej možno sľúbiť voľačo, a len potom, keď sa presvedčila, že to bude môcť aj splniť, len potom to sľúbi. Nechce teda držať voličov za bláznov. A to je chvályhodné.

Liberálna strana verná svojmu programu podporovala vždy len takú vládu, ktorá stála na základe slobodomyselnosti a jej má čo ďakovať krajina, že v štátnom rozpočte niet deficitu, totiž že príjmy zaokrývajú výdavky a netreba viac každoročne požičovať na zaokrýtie výdavkov krajinských. Liberálna vláda zakladá školy, podporuje vyššie učebné ustavy, slovom chce povzniesť naše školstvo na čím najvyšší stupeň.

Liberálna vláda priviedla do rozkvetu veľký priemysel a o malých priemyselníkoch chce sa postarať tak, aby títo na svoje výrobky zhotovené ako sa to hovorí «do forotu» dostávali čím najlacnejšie požičky, pokým tenže tovar by nemohli predať. O malých gazdov chce sa postarať tak, aby títo dostávali lacné požičky na svoje zbožie, aby nemuseli po špárkassách požičovať. Ministerstvo orby všemožnými prostriedkami snaží sa pozdvihnúť ceny zbožia, čo pravda ťažko ide, lebo naša vláda nemôže rozkazať iným krajinám, aby s našim zbožím nekonkurrovaly. Liberálna strana chce usporiadať dane v tom smysle, aby ten, kto má, len päť jutár poľa, neplatil toľko od zajtra ako ten, kto má na pr. 500 jutár. Kto má viac jutár, nech platí viac od zajtra ako ten kto má menej.

Konečne liberálnej vláde má sa čo ďakovať a hlavne nebohému ministrovi Barossovi, ktorý bol tiež liberálom, že lacno cestujeme a že nám pri tom všetkom železnice donášajú ošoh, kdežto pred tým i draho sme cestovali a predsa krajina doplácala na železnice.

Z tohto krátkeho nástinu teda vidno, že čo dobrého a prospešného hlásajú iné politické strany, to má liberálna strana vo svojom programe. Revisiu cirkevno-politických zákonov liberálna strana vo svojom programe nemá, ale ubezpečujeme každého voliča, že ako náhle liberálna strana presvedčí sa o potrebe revízie tých zákonov, tak revisiu vezme do svojho programu a revisiu aj prevedie. Odtrhnutie od Rakúska by bolo škodné v mnohom ohľade pre Uhorsko a preto liberálna strana tože rozhodne zamietá.

Ponevác teda liberálna strana má všetko to v programe, čo je potrebné pre obyvateľstvo a vlasť, odporúčame voličom, aby podporovali pri voľbách liberálnu stranu, ktorá ťažko sľubuje a ľahko plní a aby sa nedali zviať tým, ktorí len sľubujú a nesplnia nič.

Rozvinutie zástavy.

Už sa započal volebný boj na celej čiare. Minulej stredy odbývaná porada slobodomyselnej strany bola prvým krokom k vážnemu zápasu a počnúc od toho času s náležitou pozornosťou sprevádzame každý výjav priebehu vecí volebných. Lebo vieme, ba vedeli sme pred týždňami, pred mesiacmi, že nastávajúce voľby nebudú bojom politických zásad a ideí, ale prudký zápas proti tej hati, ktorou sa usiluje ľudová strana zahatiť cestu slobodomyselnému napredovaniu.

Pomaly začína sa ukazovať aj obraz volieb. Aj mená kandidátov oboch strán sú už známe. Slobodomyselná strana dávnych, dobre známych priateľov ľudu kandiduje, ľudová strana nových, neznámych, alebo len v užších kruhoch známych jednotlivcov kandiduje, — lebo vyprobovaní politici ani nechcú stať pod zástavy ľudovej strany, — a s týmito začne politický boj strany. A obe strany majú nádej, že so svojou zástavou zvíťazia: slobodomyselná strana preto, lebo má príčinu a právo znova si prosiť dávnu dôveru voličov; a ľudová strana preto, lebo si myslí, že cez mesiace trvajúcim kapacitovaním, pri ktorom každý prostriedok upotrebila, podarilo sa jej voličov na svoju stranu zviať. A v započatom boji pokračuje sa ďalej, pokým nenastane rozhodný boj pred volebnou urnou.

Behom dlhých rokov sme zvykli, že v Hornom Uhorsku volebný pohyb previedol sa alebo v úplnej tichosti alebo aspoň bez väčších otrasov. Našou dávnou praxou bolo, že všeobecná mienka cez roky vchovala si ľudí, ktorých považovala za najvhodnejších na to, aby jako krajinskí ablegáti svoj hlas pozdvihli a svoj vplyv použili tam, kde spravujú záležitosti krajinské. Zriedka sa stalo, že v jednom druhom okrese Horného Uhorska nebol zvolený za ablegáta človek rodom z tej stolice, ale keď sa stala kde-tu i výnimka, stalo sa to vždy v záujme vážneho cieľa. A táto dávná prax nedokázala sa byť zlou. Sotva jest stolice na Dolniakoch, na ktorú by sa bola pozornosť uhorskej vlády od znovuvvedenia ústavy tak obracala, jako na stolice hornouhorské. Ačpráve pomaly, ale so stupňu na stupeň uskutocňujú sa tie túžby, ktoré hornouhorské obecnstvo v záujme všeobecného dobra hlásalo. V časoch ťažkých úderov hornouhorský ľud vždy našiel v osobách jednotlivých hornouhorských ablegátov svojich zastancov, ktorí sa usilovali odpomôcť nerestiam ľudu, stihnutého živelnými a inými nehodami. Vzkvitnutie nášho fabričného priemyslu, pozdvihnutie všeobecných ústavov stojacich v službe vzdelania ľudu, šťastlivé prevedenie obchod a priemysel napomáhajúcich podnikov sotva by sa bolo zdarilo, jestli by tí, ktorí sa podujali na ochranu a napomáhanie záujmov ľudu, neboli verne a oduševnene plnili svoju povinnosť.

Prírodné a ľudové pomery Horného Uhorska od počiatku sú také, že napredovania, ktoré nám dneskajší čas rozkazuje, sme schopní len pri veľkej podpore. Lepšie než kde inde utisknutí sme na podporu vlády a

utisknutí budeme na prostredníctvo tých, ktorých osoba má vplyv u vlády. *Nielen veľká láska ku slobodomyselnému pokroku, ale aj záujem rozkazoval, aby obecnosť hornouhorských stolíc podporovalo svojimi hlasmi slobodomyselnú vládu. A keď týmto slúžilo vážnym svojím záujmom, zároveň preukázalo službu slobodomyselnému napredovaniu.*

Pri tom všetkom vidíme, že jedna čiastka voličov opúšťajúc slobodomyselnú stranu, chce si stať pod novú zástavu. Nie je viac tajnosťou, že ľudová strana po dlhej, trápnej práci v niektorých volebných okresoch nahovorila si spojencov, ktorým klamne vysvetľujúc skutočnosť, prázdne sľuby dala za odmenu. Odvolávajú sa na ich náboženské city, vtiabla ich do politického boja a záujem náboženstva tiahne do popredia, okuvala ich politické presvedčenie. A pod menom politického boja vyvoláva náboženský boj

Dve strany budú si stáť oproti pri volebnej urne; dve strany budú zápasit' v rozhodnom okamihu o víťazstvo. Dlhoročná bohatá minulosť dokáže životaschopnosť a právo jestvovania slobodomyselnej strany, kdežto neistá budúcnosť je slabou podporou ľudovej strany. A veríme, že neistá budúcnosť, ktorú za sebou táhá ľudová strana, ešte aj v poslednom okamihu príde na um dosavád ľudovou stranou zavedeným slobodomyselným voličom a že títo okamžite zastanú si pod zástavy slobodomyselnosti. Okamžitý účinok, ktorý ľudová strana popudzovaním skrze svoje časopisy mala na voličov, zmizne, akonáhle chladnokrevné ponímanie vecí dokáže bezzákladnosť búrenia ľudovej strany. Veríme, že voličia v plnom počte ustanovia sa do toho tábora, ktorého zástavu dosavád vždy napomohli k víťazstvu. A slobodomyselnosť opäť zvíťazí!

Nech žije slobodomyselná strana!

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Dr Alexander Wekerle bývalý ministerský predseda prijal ponúknutú mu hodnosť predsedu administratívneho súdnicstva. Wekerle následkom tohoto nemôže prijať mandát a tak ani nebude členom parlamentu.

Deň volieb. Ústredné volebné výbory jednotlivých pravomocností určily deň volieb zväčša na 28. októbra. V tento deň prevedie sa asi 90 percentov volieb.

Volebne pohyby. Zástavy kandidátov vľajú už po celej krajine. Korteši chodia už z dediny do dediny, z domu do domu. Tentoraz majú zvlášte vďačnú úlohu, lebo veď voľby sľubujú byť tak živými, jako dosiaľ málokedy a tak majú roboty plné ruky.

Zvláste na našich Horniakoch ide to už aj teraz živo. Kde sú tie blahé časy, keď sa voľby pri svornej tichosti odhľadly zväčša jednohlasne? Každý okres mal aj má svojho človeka, v ktorom skladá dôveru; týchto zaslúžených mužov posielavaly okresy dosiaľ jednohlasne na snem. Táto jednohlasná dôvera pokazili teraz ľudári. Kandidáti ľudovej strany vtierajú sa skoro do každého

okresu a tým zapríčinili taký nesvár, takú neshodu, jaká dosiaľ nebola známa na Horniakoch.

V oravskej stolici vystúpili v oboch okresoch kandidáti ľudovej strany, asice v jednom Rudolf Krupec, v druhom ale Zoltán Zmeskál.

V Liptove iba v ružomerskom okrese potrebuje zápasit' liberálny kandidát, hlavný služny Mattyasovszky s kandidátom ľudovej strany, grófom Vladimírom Zichym. Trenčianska stolica je tiež pozhennaná na kandidátov ľudovej strany. Jako dosiaľ počut', ľudová strana vo všetkých volebných okresoch postaví kandidátov.

Podobne aj Spiš je obsypaný ľudovými kandidátami.

V prešporskej a nitrianskej stolici postavila ľudová strana už len v niektorých okresoch kandidátov.

Dosiaľ sú ochránené od pliahy ľudových kandidátov Tekov, Hont, Zvolen a Turiec.

Ostatne nepochybujeme, že ľudová strana aj v týchto stoliciach postaví kandidátov, lebo je to teraz chytľavá nemoc, že všetko chce s programom ľudovej strany prepadnúť. Nuž keď im to dobre padne, nech že majú; každému nech sa deje dľa jeho vôle.

My sme o tom pevne presvedčení, že voličia hornoviediecki, ktorí už 20 rokov vytrvale stáli na boku liberálnej strany, aj tentoraz zostanú tradícii verní a mužne budú bojovať sa zásady liberálnej strany a kandidátom jej dopomôžu k skvelému víťazstvu.

Vyznačenia. Jeho Veličenstvo vyznačil rádami, titulami, udelením zemianstva a vyslovením uznania všetkých tých, ktorí pracovali na usporiadaní milennárnej výstavy a ktorí prispeli k tomu, že sa výstava táto tak skvele vydarila.

Tieto hojné vyznačenia sú zrejším dôkazom toho, že je kráľ s výstavou úplne spokojný.

Ministersky predseda barón Bánffy a Koloman Tisza. Opposicionálne časopisy posledne mnoho hlúposti popisaly o údajnom rozbroji a nesvornosti, jaké panuju v liberálnej strane. Medzi tieto vymyslené hlúposti patrí aj ten do sveta pustený chýr, že ministerský predseda barón Bánffy a Koloman Tisza sú si nepriateľmi a že čihajú jedon druhému na život, pravda len politický.

Tento chýr síce nikto nebral vážne. Jak by sa ale predsa bol niekto našiel, kto by si bol myslel, že sa bez vetra ani list na strome nepohne, toho dôrazne presvedčil o úplnej bezzákladnosti tohoto chýru sám — barón Bánffy.

Koloman Tisza dal v stredu k počte svojich veľkovaradských voličov, ktorí ho prišli požiadať, aby prijal mandát, hostinu. Na tejto hostine bol aj ministerský predseda barón Bánffy a vyniesol zdravicu na Kolomana Tiszu, v ktorej medzi iným povedal aj nasledujúce: Opposicie dnes píšu, že Tiszovi prívrženci sú proti vláde, a že Bánffy chce Tiszu a prívržencov jeho vykynožiť.

Opposicia sa veľmi myli — hovoril Bánffy — jestli že si myslí, že sa jej podarí takýmito chýrami semeno nesvornosti zasiat medzi Tiszových priateľov a medzi rečníka a jeho prívržencov; k tomuto nikto nemá ani práva, ani príčiny. Koloman Tisza je o moc lepší vlastenec, než aby sa takýto pokus oproti nemu podaril; ale aj rečník a spojenci jeho sú tiež lepší vlastenci, než aby nenahliadli, že povinnosťou každej múdrej vlády, ktorá chce vlast našu na ceste postupného rozvoju, ktorý Koloman Tisza tak zdarne započal, ďalej viesť, je, aby nasledovala múdre rady a prijala silnú podporu Kolomana Tiszu.

Čo si ozaj opposicie najbližšie vymyslia, a čo budú roztrubovat a nesvornosti liberálnej strany?

Dr Peter Matuska.

Peter Matuska z Tvarožnej a z Rástok zastáva okres liptovsko-sv.-mikulášsky už od 1872 roku, keď bol prvý raz vyvolený.

Hneď pri začiatku jeho politického vystúpenia bol v sneme ako chýrečný jurista za riadneho referenta juridického výboru vyvolený. — Ako taký referoval zákony mnohovážne o poriadku pravotárskom, o notariáte a jako miláčik vtedy veľmi obľúbeného ministra pravosúdia p. Teodora Paulera bo ním za štátneho sekretára povolaný. — Matuska ale sa nechcel s pravotárstvom rozlúčiť a viac sa vyvíňoval na postati štátneho hospodárstva.

Neskoršie čo dôverný priateľ Kolomana Szélla s týmto založil Hypothekárnu Banku, ktorá teraz patrí medzi najprvšie finančné inštitúty a kde je on jako dokonaly znateľ grunto-knihovného poriadku juridickým direktorom. — V tomto svojom postavení voličov svojich, rodákov našich slovenských s najsrdečnejšou ochotou podporuje a mnohí z pozemných majiteľov sú mu vďakou zaviazaní, že ich od úpadku ochránil.

Ako inšpektor cirkve trnoveckej a menovite i buda-peštianskej bývalej slovenskej teraz cirkve na Kerepešskej ceste, mnoho zaoberá sa s cirkevnými vecami. —

Jemu sa má ďakovať i pekná stavba na Kerepešskej ceste okolo evanj. slovenského kostola, menovaná „Luther udvar,“ jeho nennavená pracovitost umožnila vystavenie jej; i mnohé cirkve liptovské majú od neho dary, pamiatky, za ktoré sú mu srdcom a dušou od-

dané.

Dvere jeho bytu sú každému otvorené, kde môže, mladikom pomáha radou a skutkami, mnohých zaopatril službami a jeho voličia sa obracajú naňho ako na skutočného a oddaného otca.

Pri pojednávaní cirkevno-politických zákonov držal tiež skvelú reč, ktorá vtedy vo všetkých kruhoch veľmi priaznive posudzovaná bola a menovite na tom stál, aby sa hmotnému stavu kazateľov, farárov odpomohlo, aby sa tento stav základne polepšil. —

Vieme, že v tomto smere i ďalej účinkovať bude. Za svoj okres čo sa týka hórneho gazdovstva, rozumného riadenia hór, paše, odmenenia chorého dobytku atď. na sneme viacej ráz pozdvihnul svoje vážne slovo. Teraz prináleží medzi naj-

skvelejších a najprednejších údov snemovne vyslancov a vieme, že liptovsko-sv.-mikulášsky okres aj na tento čas horlivo a s oduševneným srdcom hlása meno Petra Matúsku jako budúceho snemovného vyslanca.

DOPISY.

Spišská Nová Ves, 11. okt.

Ctený pán Redaktor!

V nedeľu bolo v našom meste živo. Náš ablegát dr Aurel Münnich zavítal do nášho mesta, od krátkeho času toto už po druhý raz, aby nám rozpovedal svoj program. Nášho ablegáta Münnicha prijali sme vrele, lebo on na srdci nosí záujmy nášho okresu a o všetkom nás upovedomuje. Pred mesiacom skladal nám účty zo svojho účinkovania a teraz nám rozpovedal svoj program. Bolo nás mnoho i z mesta i z okolia a náš bývalý a pevne veríme, že i budúci ablegát Münnich začal svoju reč, ktorá ustavične bola sprevádzaná pochvalami poslucháčov, s tým, že i teraz je odhodlaný stúpať tou cestou, ktorou šiel dosavď, tou cestou liberálnosti, ktorá nezná hodnostársky, rodinný, náboženský a spoločenský rozdiel, ktorej jednou najkrajšou úlohou je zachrániť vlasť, ak proti vonkajším, tak vnútorným nepriateľom, ktorá v úcte drží náboženské cesty každého, akživ sa netýka vnútornejšieho právneho kruhu vierovyznaní, tým menej uráža, ktorá pokrok, rovnoprávnosť občanov poistuje, ktorá vývin takých ustanoviziení a keď treba utvorenie pokladá si za úlohu, skrze ktoré sloboda uhorského štátu sa nielen udrží, ale skrze ktoré aj budúcnosť našej vlasti sa poistuje. — túto liberálnosť, túto s láskou oproti vlasti spojenú liberálnosť pokladá aj v budúcnosti za svoju vedúcu hviezdu.

Náš ablegát pokračujúc v svojej reči obšírnejšie vyslovil sa o úlohách, ktoré očakávajú budúci snem, aby dobre rozlúštil otázky hospodárstva a priemyslu našej krajiny, pri ktorých rozlúštení chce on verne plniť povinnosť ablegátsku a potom riekol:

Medzi tých patrí, ctení spolubočania, ktorí každého náboženstvo nielen že si ctia, ale aj žiadajú, aby bolo skrze každého v úcte držané. Jakživ by mi neprišlo do rozumu vnútorné práva niektorého vierovyznanie napadnúť, hoc čie náboženské cesty uraziť. A aj utvorené zákony ďaleko sú od tohoto, a to tým viac, lebo liberálna strana hlboko je presvedčená o tom, že náboženský cit nenie len potrebný, ale aj k vývinu, k udržaniu a k rozkvetu štátu je nevyhnutný. — Škoda, že nachodia sa takí, ktorí najradšej menej vzdelané obecestvo falšnými heslami zavádzajú; ale dnes — tak sa nazdám, — keď už máme výsledky pred očami, ešte aj menej vzdelané osoby nahliadnu, že tie hrôzyplné predstavenia, ktorými ich strašili, sú len do bájky súce, ale v skutočnosti ich niet. Úcta oproti ústave a oproti zákonom je a bol vždy prvý hlavný náter charakteru každého uhorského vlastenca. — Nemožné je teda, aby za dlhší čas našiel nasledovníkov ten, ktorý nameruje napádanie týchto zákonite utvorených reforiem.

Potom rozpovediac nám príčiny rozpustenia snemu ablegát naš riekol:

A teraz nech mi dovoľia ctení pánovia, aby som este raz poďakoval to mimoriadne vyznačenie, ktorým má nezaslúženého, už po štvrtý raz poctia ich dôverou. Táto dôvera nakladá mi povinnosť, ktorá nemôže iná byť, ako tá, že z celej mojej sily, azda s málo schopnosťou, ale najväčším oduševnením aby sa usiloval ju zaslúžiť. Nech sú presvedčení, že ako vďaka nikdy nevymre v mojom srdci za vyznačujúcu ich dôveru, práve tak ani na minútu nebude mi klesať túžba po práci, aby som napomohol záujmy milovanej vlasti. Zvitazenie

liberálnych ideí spojuje nás, liberálnosť vypíšme si na našu zástavu a ponevác slobodomyselnosť nemôže byť viazaná k istému menu, nie pre seba, ale pre tie veľké ideí, ktoré zastupujeme, prosím ich o srdečnú podporu. A ponevác tá báječná sila, ktorá túto krajinu za tisíc rokov medzi toľkými nehodami a nešťastiami udržala, v dvoch pojemoch je obsažená: vo vernosti oproti korunovanému kráľovi a v úcte a v láske oproti krajinskej ústave a oproti vlasti, verím že aj pri tejto príležitosti len tým môžem skončiť túto moju krátku reč, čo zvláštne behom tohoto roku tisíc a tisíc ráz bolo opakované: *Nech žije náš najústavnejší veľký kráľ, nech sa rozkvetá a napreduje naša zbožňovaná vlasť uhorská!*

Musím riecť, že reč nášho ablegáta naplnila nás všetkých veľkým oduševnením a sme presvedčení, že teraz i tí, ktorí snáď z nedorozumenia pristat' chceli ku ľudovej strane, prinavrátia sa k zástave slobodomyselnosti, ktorej dosavď vždy pomáhali zvíťaziť.

Moje riadky končím: Nech žije náš ablegát Münnich! Nech žije slobodomyselnosť.

Jeden z prítomných.

Z Dolného Trenčína, 12. októbra.

Ctený Pán Redaktor!

Minulú stredu vydržoval výbor liberálnej strany zasadnutie, na ktorom účasť bralo obecestvo z celej stolice vo veľkom počte. Predseda výboru Emil Zsámbockréthy a notár výboru Imrich Haydin vydali už aj proklamáciu k nastávajúcim voľbám. Teda sa pomaly chystáme. V Trenčíne vystúpi zas náš starý vyslanec Géza Rakovszky a oproti nemu probuje bazinský advokát Jaroslav Minich. Ostatný, jako dozorca evanj. cirkve trenčianskej ráta na to, že evanjelici trenčianski jemu dajú vótum No že sa pár najde to veríme, ale že Minich nezvíťazí, to vieme. Lebo o Minichovi hovoria, že je pánslav a preto kto nechce byť jeho súdruhom ten na neho hlasovať nebude. Zvedaví sme zvláštne na katolícke kňazstvo, jako si začne pri voľbách, lebo krem penzionovaného farára Mednyanzského, nemyslím, že by daktorý kňaz mal účasť v kandidovaní advokáta Minicha.

V ilavskom volebnom okrese vystúpi oproti Jurajovi Kubínyimu blumenthálsky farár Vincenc Havlíček. Bolo síce počuť, že ilavský kaplán Žigmond Reeska vystúpi, ale sa to prehodilo. Ilavský kaplán je ctená a známa osoba na celom vidieku, aj si vedel všade priateľov získať, zvláštne medzi Ilavanmi, ale že čo a jako prišiel Havlíček do Ilavy, o tom tu nikto ani pochopu nemá. Jeho brat bol tu kedysi kaplánom, ale o blumenthálskom farárovi nevedel u nás nikto nič. No v ilavskopúchovskom okrese sa darmo unúva, tam je jako ablegát len Kubínyi doma. Naposledy keď chce pán Havlíček u nás pár zlatých stroviť, môže k nám prijsť na dobré pivo; jak je milovník tohoto nápoju, viem že mu ilavské pivo zašmakuje.

V Bánovcach sa India nad tým divia, že prečo u nich nič nového nenie. Krom grófa Zay-ho nepočuť o iných kandidátoch. Pred pár dňami spomínalo sa, že malo-peštanský kat. farár Ribényi, rodák z Ribian vystúpi a síce s programom liberálnej stránky, ale tieto chýry zas utíchly. Ale ani gróf Zay sa do teraz nehýbe. Tu je každý presvedčený, že gróf Zay vystúpi s liberálnym programom, s ktorým aj minule bol vyvolený, a že po voľbách zpät' vstúpi do klubu liberálnej strany zkadial' nedávno vystúpil. Preto čakajú v celom okrese osvedčenie grófa Zay-ho, zvedaví sú na jeho zpravu a programnú reč.

Ústredný výbor liberálnej strany, v ktorom sú tak-

mer všetci významnejší mužovia stolice trencianskej, každý druhý deň drží zasadnutie. Úfame, že sa mu podarí voľbám taký smer vykázať, aby nesnátky ľudovej strany pokojné plynutie volieb nepokazily.

V Trenčíne bude Géza Rakovszky dnes zprávu vzdávať, pri ktorej príležitosti ho liberálna strana za kandidáta znovu požiada.

J. K.

Od Babejgury, v októbri.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Dovoľte aj mne vo Vašom naozaj Opravdovom Kresťanovi pár slov prehovoríť.

Nerád píšem, ale vidiac ďalej od nosa, nemôžem odolaf, aby som nepodal, čo tu pod Babiagurou robia niektorí ľudári. — Mal by som ich tu mnoho pospomínať, ale teraz prenechám si to ešte na druhý raz, — ak mi to p. redaktor neodopre — a spomeniem len jedného.

Bol som minulého mesiaca v Jablonke (Orava) na rhu, kúpil som si na krpce koží, trošku železa, klinco v atď. Prišiel aj predbed, cítil som hlad, vošiel som teda do krémy a pýtal som si pohár piva, lebo ačpráve som sedliak, ale pálenky už desať rokov nepijem. Pijem a zajedám si chlebičkom, naraz otvorila sa dvere a veselo rozprávajúci panák vstúpil do krémy s niekoľkými Jablončanmi a pokračoval v reči, s ktorou bol dnu vnišiel.

Hneď som bol zvedavý na rozhovor. Naslúcham i počul som, že tu ľudová strana brojí a to ohromne.

Neznal som tohoto pána, až keď ho naraz jedon z pomedzi sedliakov oslovil: „pán rector“! Potom keď som sa mu ešte lepšie pozrel, videl som, že je to pán rector Jozef Jablonský. Ja nie súc dobre známy s ním, neoslovil som ho, on ma ale tiež dobre neznal, a tak sme le pokračoval v svojej reči ďalej.

Čo rozprával, na to sa neodplatí papier kazíť, lebo kto toho človeka zná, vie ho posúdiť, že len tolko rozumie do politiky, ako hus do piva. Pozamenám len to, že sa reč jeho krútila o dobrej „ľudovej strane“, o cirkevno-politických zákonoch a štátnych matrikách.

Teda pomyslime si, tento človečik, nie žeby sa staral o školu, v ktorej on ako rim. kat. učiteľ a organista účinkuje a aby svojich občanov hľadel na dobrú cestu priviesť, aby dietky svoje posielali usilovne do školy a aby on, ako prvý učiteľ tejez obce dobrým príkladom predchádzal, ale búri ľud oproti terajším do života uvedeným zákonom, matrikám a proti úradníkovi štátnych matrik. Nevieť čo ho to má trápiť jako učiteľa a organistu, a čo mu to za štrbinu urobilo na jeho osobe, že sa takto nemôže s týmito zákonami spriatelíť, však on má svoj úrad, tedy nech hrá, spieva a učí.

On by sa síce spriatelil ale nechce pánu kaplánovi vôľu kazíť. Dobre viem, keby pán kaplán kepeň prevrátil, žeby on aj nohavice poprevracal čímhore tým dolu.

Bol sa aj raz chválil v Jablonke, že on v maďarskej reči vo svojej škole najlepší výsledok docielil medzi jablonskými učiteľmi, len že mu už teraz neuvierime, lebo vyklalo sa šidlo z vreca.

To by sme skorej uverili, že ryby v Čiernej Orave vie dobre chytať a pritom z krátkej fajočky pukať, ale žeby maďarskú reč najlepšie vyučoval, o tom pochybujeme, v tejto pochybnosti utvrdzuje nás aj jeho časopis slovenský, na ktorý predpláca; má on síce aj maďarský, ale myslíme že ho len preto drží, aby svetu zaslepil oči. Z toho môžeme uzaviera takého ducha je p. rector a jakého môže byť jeho škola.

Lepšie bude pán rector, keď sa tiehšie držať budete, veď Vám ten štát mnoho dobrého konal, koná a vykonať môže a zato ste mu povinný len ďakovať a nie búriť!

S Pánom Bohom!

Hájnik od Babejgury.

Kysucké Nové Mesto, 13. oktobra.

Ctený Pán Redaktor!

Na 15. tohoto mesiaca majú všetci páni kapláni z celého vidieku v našom mestečku sa sísť a radíť sa o tom, jako by mohli Koslára od vedenia processii celkom odstrániť. Vec totižto o ktorej som Vám už predtým písal, ešte vždy je na dennom poriadku. Bárš si naši ľudia Koslára veľmi vážia, bárš on svojej svätej povinnosti už od rokov svedomite za dost učinil, predsa mu jednotliví chcú dokázať, že on k vedeniu processii už nenie súci. Škoda by bola, keďby tomuto statočnému človekovi chuť a vôľu odobrali.

Volebné pohyby aj nás už poknisaly. Ľudová stránka išla hľadať kandidáta do Nitry, a aj ho našla v osobe pána profesora klerikov, Jána Dúdeka. Koľko ochotných kapláňkov máme, všetci boli žiakmi pána Dúdeka, preto pospiecha medzi nich, úfajúce, že bývalých svojich žiakov aj ďalej bude dirigovať. Kto neskáče tak jako mu hrajú, alebo ktorý sa lekcii nenauí tak, jako to blahobyť ľudovej strany požaduje, ten dostane ferulu.

Aj slobodomyselná či vládna stránka postavila svojho kandidáta v osobe nášho mnohováženého pána hlavného slúžného Imricha Haydina. Toto zvestovanie spôsobilo u nás veľkú radosť, lebo vieme, že lepšieho a vernejšieho priateľa, jako je náš pán hlavný slúžny, nám poslať nemohli. On nás dobre pozná, vie kde a čo nás bolí, a aj doteraz sa všemožne snažil nám uľaviť, aj budúce nás bude tak zastupovať, jako to naše dobro požaduje. Nenie človeka na celom vidieku, ktorý by svedomite tvrdíť mohol, že náš pán hlavný slúžny bol oproti nemu nespravodlivým, ba každý musí uznať, že s nami tak vľúdne zachádzal, jako náš najlepší priateľ. V práci vytrvalý, usilovný a schopnosťami obdarený mladý človek, jaký je Imrich Haydin nám mnoho môže prospieť jako náš krajinský vyslanec. Preto nás ten chýr, že Haydin vystúpi, veľmi milo dojal a hneď sme mu všetci na slávu zavolali.

V susednej Čaci vystúpi starý vyslanec, Lev Lánczy oproti ktorému bude z ľudovej strany nitrianský kňaz Markovics bojovať.

O ďalších pohyboch Vám nezameškám všetko sdeliť, čo len vedieť budem.

Kysučan.

Orava, začiatkom oktobra.

Veľactený Pán Redaktor!

Toho, o čom noviny neiste boly písaly, že sa totiž voľby ablegátske ešte tohoto roku prevedú, sme sa už dočkali. Nerozumiem sa mnoho do politiky, a tak tedy ani sa nejdem obsírne rozpisovať či toto predčasné rozpustenie snemu nenie škodné zveľadovaniu sa drahej vlasti našej? Dľa môjho náhľadu nijak nemôže byť škodným, lebo veď snem osožnej práce už nebol schopný.

Pofutovania hodní sú naši ľudia; lebo mnohí chcej-nehcej dali sa zachvátiť prívalom, ktorý „ľudová strana“ spôsobila v našej stolici. Ale i to je pravda, že nejedon ľudár, ktorý bol v stave vymôcť sa z tohoto prívalu, otriasa sa na brehu sťa syseľ, vodou z diery vydurený.

Ľudová strana teda sťa taký príval hrnula a ešte hrnie sa dolu Oravou, ale ztečie čo chvíľa a nezanechá po

sebe iba smeti po brehoch a smutnú pamiatku; lebo nejeden ju dlho preklínať bude aj s tými, ktorí ju založili.

Náš ľud už vytrezvieva prichodí k sebe z otravujúceho učenia ľudárov; že len teraz, nech sa nikto nečuduje; nemohlo sa to pri našom takto rozmýšľajúcom a pomaly pochopujúcom ľude prv stať.

Náš ľud všetko a chytro uverí, ale časom skúma, či je to, čo uveril, skutočne aj pravda. Náš ľud má rozum prírodne ostrý a zdravý, nie ale dosť vzdelaný a sošľachtený.

Tak je s naším ľuďom aj ohľadom ľudovej strany, ktorá dávno búri a hubí; vždy našla iný spôsob nesvedomitého poburovania a preto ľudia len neskorej nahľadli, že všetko to, čo ľudová strana roztrubovala, je to najväčšie lhárstvo a klamstvo.

Vedeli to dobre kňazovia, že s opravdovým programom tej strany nič nevyvedú, lebo naši ľudia si ho prisvojili nečestne; chytili sa teda lhárstva a hlásali, že im vieru ide vláda vziať; že ich budú siliť, aby svojho Spasiteľa a Jeho Matku opovrhli; že chlapi manželky budú nechávať a na novo sa s inými civilne sobášiať atď. týmto a podobnými rečami balamútili ľud, ktorý to uveril lebo veď ku kňazom sa s dôverou choval vždy; no a keď to kážu a učia; musí to pravda byť.

Keď sa ale z tohoto prorokovania nič nevydalo a ako sa o tom náš ľud už presvedčil, ani nevyplnil; a následkom toho, že kňazovia svojich veriacich, takých ktorí s telom a dušou neprináležali ľudovej strane, posmešnými menami: „tatármi“, „pohanmi“ a Boh vie jakými prezývali, zapľuli a zanechali ľudárov, ale aj dôveru ku kňazom potratili, keď sa presvedčili, že nijak dobre, ale pod heslom „vieru vám berú“, len zle im prajú a chcú, do nešťastia a biedy ich na silu tlačiť!

Takto stojí ľudová strana u nás, a takto smýšľa náš ľud, ktorí sa už teší voľbám len preto, aby ukázal, že je verným svojmu starodávnejmu presvedčeniu, a aby čím skorej doškrtil tú stranu a dožil sa pokoja.

Náš ľud vie, že oravská stolica, keď ju P. Boh navštívi biedou, hladom, požiarom a inými nehodami, vždy bola vládou bohate podporovaná; má cit vďaka v sebe a preto bude s ňou držať. Vie to ľud, že my sme vždy utisnutí na vládu, ktorá vždy s nami len dobre smýšľala a nás podporovala, preto my si prajeme len vládnej strane ablegátov voliť, a to aj urobíme. *Oravec.*

Žilina, 11-ho októbra.

Veľactený Pán Redaktor!

Posledné číslo „Krešťana“ prinieslo list z Rajca, ktorý chce byť odpoveďou na list písaný vo Vašom ctenom časopise. Pisateľ tohoto listu sa chce múdrom spraviť tým, že druhým do sprostákov nadáva. Tak to vyzerať ako keď si dečko pod stôl sadne a odtiaľ kriek, že je múdre. No, ale nemajme mu za zle, on za to nemôže, že je mechom uderený.

Že ľud rajčanskej doliny padá do rúk úžerníkov, môže byť pravda, nuž prečože pán *Nedbalek* jako učiteľ a prečo pán kaplán nepoučia svet, jako má múdre žiť a jako si majetok hájiť. Tito páni sa majú postarať o to, aby ľud náš bol dostatočne o živote poučený! Nuž kohože máme za vinného považovať? Veď ablegát nemôže chodiť ani na kazateľňu ani do školy, aby svet poučoval. Pravda že Rajčan ani pochopu nemá o takýchto záležitostiach, a iste sa trafeným cíti byť, preto ho ten dopis z Rajca tak bolí.

Čo sa Rajeckých Teplíc týče, z týchto má pán Smialovszky malý choson. Veď to vie každý z nás, že Rajecké Teplice boly od dávna zanedbané a že ich pán Smialovszky k novému životu vzkriesil. Koľko unovania a obetí ho to koštovalo, o tom pán Rajčan mlčí, ale viem, že si rád zajde do Teplíc aby sa kedy-tedy tam trochu zabavil a občerstvil. Vieme aj to, že Smialovszky nenie taký magnát, ktorému nezáleží na pár tisícoch zlatých, čo majetku mal, to vložil do Teplíc, len preto, aby tento kúpeľ zdvihol a tým celej doline prospel. Veď väčšia čiastka tých peňazí, ktoré cudzí hostia do Teplíc donesú, len v rajeckej doline sa stroví a ujde sa z týchto peňazí každému, kto si usilovnou prácou chce dačo nadobudnúť. No, Rajčan by tuším ani za kočíša súci nebol, lebo on chce, aby mu pečené holuby do úst lietaly.

Každý môže vidieť, že sa Rajecké Teplice s roka na rok dvíhajú, a že nové stavby tisíce peňazí koštujú. Pri týchto veľkých výdavkoch by sme sa ani nečudovali, keďby pán Smialovszky použil príležitosť a predal Teplice zámožnejšiemu mužovi, ktorý by mohol ešte viac peňazí vložiť do Teplíc. Ale aj vtedy by len doline rajčanskej dobre chcel, lebo on základ založil, bez ktorého by starodávne a chýrečné kúpele doteraz na vniwoč boly vyšly, a týmto svojej povinnosti zadosť učinil.

Žilinskí voličia si aj vedľa vážiť tohoto bezúhonného a statočného muža, čo aj minulú sobotu preukázali, keď ich bývalý vyslanec vzdával zpravu, pri ktorej príležitosti ho skvele prijali a dôverou vyznačili.

Aj Janko Kubica držal reč programnú, lebo že on chce vystúpiť s programom ľudovej strany. Nuž Janko, Janko, teda si už porečnil. A veru mal mnoho ľudí, čo boli zvedaví na Jankovu reč. Hádám už ani na jedného chudobného človeka neprevezme žalobu, ale len kým na voľbe neprepadne. Po voľbe bude Janko Kubica nie ablegátom ale zaš len advokátom. *Žilinčan.*

Volebná pieseň z Veľkej Bytče.

Jednomu kandidátovi «ľudovej» vlastne kňazskej strany.

Ten čo s ľudu kožu derie,
Aj posledný sovek berie,
Chudobného bárs skynoží.
Nech len svoje groše množí:
Ten by mal náš ľud zastávať?
A nás od psoty ratovať?
Čo myslíte, zle myslíte,
Keď len slovo uveríte!

Teraz je len kandidátom,
Rád by bol aj ablegátom;
Ale všetkých nás a vieru
Ta on lacno predá veru!
Za groš, za dva, kto mu viac dá,
So všetkými sa on sjeďná,
Keď len on má plné vrecko
Potom mu je jedno všetko.

Neverte mu, India Boží
Lebo on len k sebe vozí,
Preto chce ísť on do snemu
Aby zvýšil svoju ženu.
Bo sa ona veľmi hanbí
Že hol sedliak ako aj Vy!
Ale Vás a Vaše práva?
Čo shyniete, o tie nedbá!

Veď ho my už dobre známe,
Neverme mu, lebo klame,
Jakým len bol hazafikom,
Kým vyliezol tým rebrikom,
Tak sa s páňmi bozkával
Že si skoro hubu zodral;
Že je Slováčok aj to tajil,
Stoličné fiškálstvo hájil.

Bárs Vás prvej ani neznal,
O vieru, ľud nikdy nedbal,
Teraz keď tá voľba ide,
Kňazské masné hrnce líže,
Ľudí klame sladkým slovom,
Hrozbou, prosbou, pekým sfubom,
Len aby bol väčším páňom
Veľkomožným ablegátom.

Keďby sme včuf naňho hlas dali,
Chytrý by sme my zbadali,
Jaký je to dobrý kresťan,
Horší ako turek, pohan.
Voličov predá, dušu skazí;
Katolícku vieru zradí.
On by rád bol ablegátom,
Nechce už byť advokátom!

Agrippa.

CHÝRNIK.

Dvor v Budapešti. Kráľ a kráľovna bavia sa teraz v našom hlavnom meste Budapešti. Kráľ ponavštevoval na výstave ešte tie pavilony, ktoré dosavád nevidel a aj kráľovna už viac ráz bola na výstave a so svojim sprievodom navštívila aj „Starý Budín“ (Ósbudavár). Jeho Veličenstvo kráľ chodíeva na polovačky do Gedeľova, kde sa teraz zdržujú bavorský princ Leopold a toskánske veľkoknieža Ferdinand. Dokiaľ zostane tu panovnícky dvor, ešte nevedno, ale Jej veličenstvo kráľovna počnúce od novembra až do marca budúceho roku prezimuje v Cap St. Martine vo Francúzsku, kde jej dvorný majster už teraz hľadá vhodný byt pre kráľovnu.

Sol pre dobytok. V ministerstve financií pracujú na návrhu zákona, ktorý zodpovedá bude už dávno vyjaveným žiadostiam hospodárskym. Jedná sa totižto v ňom o *dobyťčiu sol*, ktorá má byť za lacné ceny do všeobecného obchodu pustená. Vláda kladie váhu na to, aby zákon tento bol jeden z prvých, ktoré budúci bude snem pojednávať.

Výsledok cesty ruského cára. Ruský cár, Mikuláš II. dokončil už svoju okružnú cestu po Európe. S výsledkom tejto cesty môžeme byť úplne spokojní, lebo ruský cár ukázal sa čo skutočný priateľ pokoja.

Vyznačeny biskup. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval čanádskeho biskupa Alexandra Dessewfyho za skutočného tajného kráľovského radeu.

Chorý následník trónu. Z Viedne oznamujú, že arciknieža Franc Ferdinand zimu strávi v Palerme a Neapoli, v Taliansku.

Odhalenie pomníku na Devine. Ohalenie milenniového pomníku na vrchu devinského hradu bude sa odbývať v sobotu dňa 17. t. m. Hostia shromaždia sa najprv v Prešporke a odtiaľ pôjdu na Devín, kde hostov uvíta podžupan Klempa. V šiatry pri pomníku bude slú-

žiť omšu biskup Boldizsár. Po službách Božích minister Jósika, ktorý zastúpi na slávnosti vládu, odhalí pomník a po reči Zsigárdyho parádna stotina vystrelí. Konečne odspievajú hymnu a o 12. hodine sídu sa hostia na bankett.

Kráľ svojmu ruskému pluku. Naš kráľ daroval svoju podobizňu v životnej veľkosti beldorodskému 35. dragónskemu pluku, ktorého je on majiteľom.

Vysokí hostia na polovačke v Baraňanskej. Budúceho roku nemecký cisár Vilhelm a saský kráľ Albrecht prídu na baraňanské páňstvo arcikniežata Frídriha, kde v spoločnosti nášho kráľa a arcikniežata Eugena za týždeň budú poľovať.

Samostatná sirotská stolica v Čabe. Minister vnútra vydal nariadenie, v smysle ktorého sa utvorí samostatná sirotská stolica v Békés-Čabe.

Dievčenské gymnásium. V hlavnom meste po tieto dni otvorili dievčenské gymnásium. Podobne otvorili prvú triedu dievčenského gymnásiuma aj v Hajdu-Böszörményi.

V smysle manželskej smluvy, ktorú uzavreli taliansky dedič trónu s černoorskou kňaznou Elenou, dostane táto na prípad rozsobašu alebo ovdovenia jeden million lír ročnej podpory z dôchodku svojho manžela. Kňazda Elena prestúpi na rim. katolícku vieru v chráme sv. Nikuláša v Bari dňa 21. októbra.

Veľké nešťastie. udalo sa dňa 12. t. m. popoludní v Budapešti pri stavbe domu v Dob-ulici pod č. 84. Vnútorná stena trojposchodného domu sa srútila a robotníkov zasypala. Deväť robotníkov bolo ťažko ranených, zpomiedzi ktorých dvaja už zomreli. Behom vyšetrovania vysvitlo, že ňobohi robotníci stali sa opäť obeťou trestuhodnej spozdilosti. Policia preto už aj zatkla paliera Gustava Dubickiho, ktorý bol poverený dozerať pri stavbe.

Lapený zlodej. Boli sme spomenuli, že neznámy zlodej obkradol pokladnicu na železničnej stanici vo Zvolene. Zvolenski žandári už vystopovali zlodeja v osobe Pavla Cibulu, bývalého železničného praktikanta. Z ukradených peňazí našli ňňho 2385 zlatých. Cibula sedí teraz vo väzení zvolenského okresného súdu.

Obeť hry na malej lutrii. Ján Svoboda 50-ročný pekáč vo Viedni vrhol sa po tieto dni pod jachajúci vlak, ktorý ho na kusy roztrhal. Príčinou samorazdy bola hra na malej lutrii, lebo za 15 rokov prehral celý svoj majetok v hodnote 20.000 zlatých.

50.000 zlatých na dobročinné ciele. Po tieto dni zomrel v Stolnom Belehrade pensionovaný gazdovský úradník Ján Mautz, ktorý celý svoj majetok v hodnote 50.000 zlatých poručil na dobročinné ciele, hlavne ale na školy.

Jedon milion na cmiteri. Americký millionár Mackay teraz objednal na hrob svojho syna, ktorý leží pochovaný v Paríži, pomník, ktorý bude stáť 400.000 dollarov, to jest skoro jedon million zlatých.

Odročené odhalenie sochy Marie Terezie. Noviny píšu, že pre nastávajúce voľby, potom vzhľadom na to, že by kráľ nemohol byť prítomný na slávnosti pre svatbu arcikňazny Marie Doroty, ktorá sa bude odbývať počiatkom budúceho mesiaca, slávnostné odhalenie sochy Marie Terezie v Prešporke odročili na máj budúceho roku.

Chorý Bismarck. Starého štátnika kn Bismarcka opäť trápia reumatické boľasti v takej miere, že ľúžko ani neopúšťa a zoslabol natofko, že sa samotný po chyži ani prejť nemôže.

Konec sveta. Následkom zle vykladaných správ hvездárskeých v širších kruhoch rozniesol sa chyr, že

roku 1899 nastane koniec sveta. Tento chýr, ktorý sa v našom století už po tretikrát rozniesol, zakladá sa na tom, že sa naša zem v novembri spomenutého roku opätovne postretne s malými nebeskými telesami. Tieto nebeské telesá posledne roku 1866 v noci 15. novembra potkali sa s našou zemou a toto postretnutie sa nebeských teles s našou zemou opätuje sa asi každých 33 rokov raz a tak spokojne môžeme očakávať i november roku 1899.

Dobrotivý kráľ. Najnovší prípad podáva opäť skvelé svedectvo o sútrpnosti nášho kráľa nad biednymi úbohými ľuďmi. Asiže keď sa kráľ nedávno bavil na manévroch v Haliči a v obci Lany cheel sadnúť do koča, jeden starec bývalý vojak vrhol sa k jeho nohám a prosil o pomoc. Okresný šéf naskutku ta priskočil a starca cheel odstránil, ale kráľ mu pokynul, aby sa starca netýkal a šefovi nariadil, aby prosbu starcovu sdělili kabinetnej kancelárii. Na druhý deň sa kráľ opäť cez tú obec viezol a keď uvidel okresného šefa, hneď sa pytal, či starcova prosba je odoslaná kabinetnej kancelárii. Šéf odpovedal, že sa starce od tých čias ani neukázal. Kráľ na toto nariadil okresnému šefovi, aby starca vyhľadal a čím skôr jeho prosbu predostrel.

Učiteľ zlodejom. Ku učiteľovi Gejzovi Pillmannovi, v obci Ile prišli nedávno traja robotníci a prosili ho, aby ich ťažko usporené groše poštou zaslal ich familiam, lebo v zasielaní peňazí úbohí robotníci sa nevyznali. Pillmann však peniaze premrhal a z obce zmizol. Teraz ho hľadajú žandári.

Nové podelenie času. Vo Francúzsku chcú preto stref návrh zákona o novom podelení času dľa desatinného systému. Udáva sa, že podelenie terajších dvanásť hodín na 10 hodín, aby každá hodina čítala 100 minút každá minúta sto sekund je cieľuprimerejšie a jednoduchejšie. Francúzske časopisy sú za tento návrh a odvolávajú sa na zavedenie jednotnej miery metra, ktoré sa tiež započalo vo Francúzsku a rozšírilo sa po celom svete.

Zlaté roky života. Slavný učenec prof. Juraj Beand rozoznáva v ľudskom živote tieto doby: zlatá doba je od 30—40, strieborná od 40—50, železná od 50—60, olovená od 60—70, kostená od 70—80 rokov. Badateľ dokazuje, že 70 percent ľudskej práce a svetových výzkumov vykonali ľudia do 45 rokov.

Lev odhryzol dieťaťu hlavu. V severoamerickom meste Chillicothe bol zverinec s cirkusom a pri vchode bol lev na reťazi. Odpoľudnia valily sa davy ľudstva do zverince a majiteľ W. Hurd a jeho žena mali mnoho práce s odpredajom vstupeniek. Ich dvaročný synček hral sa pri vchode a často sa priblížil ku levu. Ten razom strasne zareval, skočil ku chlapcovi a chytil ho tlamou za hlavu. Ľud kričal, omdlieval, vyhrazoval, ale leva sa nebal. Hurd priskočil a rozťahal tlamu levovu, vytiahol z nej svoje dieťa ale už bez hlavy. Lev mu ju odhryzol. Rodičia od zarmutku skoro zblázneli.

Na pytačkách. Ku vdove po Jánovi Ferichovi v obci Beregszó prišiel nedávno pekne odený mladý človek a riekol, že na radu jej rodiny prišiel ju popýtať o ruku jej dcéry Zuzky. Jednoduchá žena veľmi sa cítila byť poctená že prišiel taký panský pytač, a mladého človeka uviedla do „lepšej chyže“ a večer uložila ho do páperových perín, aby sám videl, jaké jej dcéra dostane periny. Keď sa však rano prebudila a šla pozrieť či pytač ešte spí, so strachom spozorovala, že je chyža prázdna a skriňa otvorená, z ktorej chybovalo 113 zl. hotových peňazí a viacej cenných vecí. — Žandári

chytili „pytača“ v osobe špatnej minulosti kolárskeho tovaryša Filipa Lautera.

Poprava — zagypsovaním. V Perzii minulého mesiaca, jako jeden lekársky časopis píše, strašným spôsobom popravili 6 ľudí pre krádež. Vykopali asi na 2 stopy hlbokú jamu a do nej vložili valcu podobné sudy. Do takéhoto, studni podobného otvoru postavili odsúdencu tak, že mu len hlava z nej vyčnievala a potom prázdny priestor naplnili gypsom, ktorý po vrstvách polievali vodou; z gypsu mu len hlava vyčnievala. Pokým bol gyps mäkký, dotiaľ šlo všetko dobre, ale keď stuhol, obeť trpely veľké muky; dľa opisu jedného anglického svedka bofastné výkriky nešťastníkov nebolo možno poslúchať. V Perzii tento spôsob popravy je už dávno známy; keď však niektorému odsúdencovi chcú preukázať akú-takú milosť, tak ho postavia do jamy dolu hlavou, lebo takto v gypse sa chytrý zadusí. Teraz po uplynutí dlhej doby opäť takýmto strašným spôsobom popravujú v Perzii.

Najmenší kôň na svete. Nedávno prišiel na svet v americkom meste Candaigne najmenší kôň. Je to pony plemena icelandského. Žriebä váži 8 a pol funta, je 11 cölov vysoké a nosia ho v obyčajnom košíku.

Nadzemná železnica v Bostone. Ku tým podivným železniciam, ktoré v krátkej minulosti boli postavené, náleží aj nadzemná železnica v Bostone, ktorá ohľadom na usporenie pôdy je dosaväť neprevýšená. Vlastná dráha pozostáva z jednej širokej koľajnice, podporenej stĺpmi na ktorej vozne popod ne vedúcim lanom sa ďalej ťahajú kolesami malého priemeru stojacimi šikmo ku spodku vozňa, aby takto jeho rovnováha bola udržaná. Tieto kolesá sa točia v zárezoch na vlastnej koľaji. Vozne majú podobu cilindra a síce preto, aby ľahšie bola udržiavaná rovnováha a aby takto bola zabezpečená istota cesty. Rušeň je zbudovaný v prvom vozni a pohybovaný je parou. Jednotlivé vozne sú veľmi pohodlné a opatrené všetkými potrebnosťami, ktoré Američania zvykli na svojich železnicach zavádzať. Povožné je lacné a premávka vyvinutá, tak že vlaky jeden za druhým jachajú, vzdor tomu, že v Bostone jest dost povozkov, dlhé čiaru koňskej železnice a nepočtené omnibusy. Ako v každom väčšom meste, tak i v Bostone hlavným bodom obchodu a premávky je stred mesta a jeho vonkajšie predmestia sú zastavané tichými bytmi. Nadzemná železnica len vyvinutosti obchodu má čo ďakovať svoj pôvod.

K OBVESELENIU.

Ohradenie v pravej chvíli.

A.: „Počuj, som v najväčších rozpakoch! Máš pre mňa okamih času?“

B.: „Času áno, ale iného nie!“

*

Istý príznak.

Lekár: „Povedzteže, či sa príznaky šialenosti ešte ani na jednom členovi vašej rodiny dosaväť neukázaly?“

Pán: „Oh, áno! Raz moju sestru bol pýtal miliónár a ona nešla zaňho!“

*

Špatná rozpomienka.

Otec (ktorý sa po druhý raz oženil predstaví svoju druhú manželku deťom po prvej žene): Deti, odteraz toto bude vaša matka!

Chlapec: Otecko, i tá bude bitá?